

تبیین علی تمایل معلمان به مشارکت در اجتماعات یادگیری حرفه‌ای بر اساس متغیرهای تعاملات معلم-دانش‌آموز و کیفیت زندگی در مدرسه^۱

امیر محمد خوش خرام^۱، جعفر امیری فرح آبادی^۲

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان تربت حیدریه (نویسنده مسئول)

^۲ دانش آموخته دکتری، برنامه ریزی توسعه آموزش عالی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر تبیین علی تمایل معلمان به مشارکت در اجتماعات یادگیری حرفه‌ای بر اساس متغیرهای تعاملات معلم-دانش‌آموز و کیفیت زندگی در مدرسه بوده است. این پژوهش از نظر جهت‌گیری، کاربردی و از نظر رویکرد پژوهش، کمی، توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه موردنظر این پژوهش شامل کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهرستان خواف بوده است که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ تعداد آنها ۵۵۲ نفر گزارش شده است. تعداد نمونه پژوهش با استفاده از فرمول کوکران، ۲۲۷ نفر برآورد شد که با کاربست روش نمونه‌گیری تصادفی - طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های استاندارد بوده که روایی محتوایی و صوری آنها با کمک استاد راهنما و چند نفر دیگر از اساتید این حوزه، بررسی و تأیید شد. همچنین پایایی ابزارها در این پژوهش با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بررسی و تأیید شد. در راستای بررسی و تحلیل فرضیه‌های پژوهش از مدل‌یابی معادلات ساختاری و نرم‌افزار Smart PLS3 بهره گرفته شد. نتایج پژوهش گویای آن بود که متغیرهای تعاملات معلم - دانش‌آموز و کیفیت زندگی در مدرسه می‌توانند واریانس تغییرات متغیر مشارکت معلمان ابتدایی شهرستان خواف در اجتماعات یادگیری حرفه‌ای را به گونه‌ای معنادار تبیین نماید.

واژه‌های کلیدی: اجتماعات یادگیری حرفه‌ای، تعاملات معلم - دانش‌آموز، کیفیت زندگی در مدرسه

^۱ مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده مسئول می‌باشد که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ انجام پذیرفته است.

مقدمه و بیان مساله

پیشرفت و تغییر در یک سیستم آموزشی و موفقیت آینده دانش آموزان بستگی به معلمان دارد؛ بنابراین امروزه مدارس بیش از پیش نیازمند نیروی انسانی پرتلاش و متعهد هستند و تحقق اهداف آموزش و پرورش را بیش از هر چیز دیگر باید در گروی تلاش و همت معلمان دانست. به همین منظور مدیران مدارس در تلاش برای رسیدن به موفقیت های اساسی و پیاده سازی اصلاحات در مدرسه و بهبود یادگیری معلمان می باشند؛ لذا لازم است در جهت توسعه و توانمندی معلمان گام های اساسی برداشته شود و به نیازها و خواسته های معلمان توجه ویژه ای مبذول شود تا معلمان بتوانند در دنیای متغیر امروزی به موفقیت دست پیدا کنند. یکی از عواملی که در ارتباط با معلمان بسیار مهم می باشد و تأثیر بسیار مهمی در پیشرفت معلمان دارد؛ وجود اجتماعات یادگیری حرفه ای در میان معلمان می باشد (مینت^۲، ۲۰۲۳). اجتماعات علمی را به عنوان عامل کنترل اجتماعی در فعالیت های علمی و شناسایی آنها از طریق ارتباطات علمی در نهاد علم عنوان می کنند. اجتماع علمی از طریق شناسایی و یا عدم شناسایی اعضای خود، از طریق ارتباطات رسمی و غیررسمی آن ها را به سازگاری اهداف علمی رشته خود می کشاند. ملاقات ها و تماس های رسمی و غیررسمی امکان مبادلات علمی را برای افراد فراهم می آورد. دانشمندان بدون ارتباط با همکاران خود، یعنی بدون کنترل اجتماعی، ممکن است در مقابل اهداف و معیارهای غیرحرفه ای علمی تسلیم شوند؛ بنابراین می توان دریافت که در آموزش و پرورش نوین، اجتماعات علمی و یادگیری حرفه ای اصلی جدای ناپذیر در پدید آوردن ایده های نو، انتقال یافت های علمی و آگاهی از فضای علمی و جو حاکم و نهایتاً پیشرفت و ترقی در مسیر علمی است. در واقع اجتماعات یادگیری حرفه ای فعالیت های علمی را برای جامعه علمی و حتی غیرعلمی منتشر می کنند و این مسأله می تواند برای معلمان به عنوان انسان های که با دانشمندان آینده و نسل سازان آتی سروکار دارند از اهمیت بیشتری برخوردار است (آنتیلوما و همکاران^۳، ۲۰۲۱). معلمان در جوامع یادگیرنده حرفه ای موفق، به منظور کسب و تولید دانش حرفه ای جدید با هم همکاری دارند. تمرکز در این جوامع نه فقط بر یادگیری هر معلم به تنهایی است؛ بلکه تمرکز بر یادگیری حرفه ای درون بافتی از گروه های منسجم است که متمرکز بر دانش جمعی می باشند. از این رو جوامع یادگیری حرفه ای به عنوان وسیله ای برای بهبود عملکرد آموزشی معلمان و یادگیری دانش آموزان در نظر گرفته می شود. بنابراین جوامع یادگیری حرفه ای می توانند مزایای پایداری برای معلمان فراهم کنند که منجر به افزایش سرمایه انسانی، حرفه ای و اجتماعی شود، همچنین می توانند باعث کاهش انزوا در میان معلمان، افزایش تعهد به مأموریت و اهداف مدرسه و مسئولیت های مشترک شوند (پارسونسا و همکاران^۴، ۲۰۱۹).

در جوامع یادگیری حرفه ای هدف جمع شدن معلمان؛ بهبود یادگیری دانش آموزان می باشد و معلمان در این اجتماعات به دنبال راهکارهایی می باشند تا بتوانند مطالب درسی را به بهترین شکل ممکن به دانش آموزان انتقال دهند و زمینه مناسب را برای رشد و پیشرفت آنها مهیا نمایند (واگوس و کاروالهایس^۵، ۲۰۲۲). لذا توجه به دانش آموزان، ارتباط با آنها و یادگیری آنها مهمترین هدف اجتماع یادگیری حرفه ای به شمار می آید. روابط دانش آموز و معلم نقش مهمی در تجارب معلم و دانش آموز در آموزش ایفا می کند و مشخص شده است که با یادگیری، مدیریت کلاس و غیبت دانش آموزان مرتبط است. در نتیجه، این ارتباط دو طرفه می تواند نقش مهمی در تحکیم پیوند دانش آموز - مدرسه ایفا کرده و زمینه ارزشمند برای تحقق یادگیری مشارکتی فراهم آورد (تورمی^۶، ۲۰۲۱). عوامل عاطفی حاصل از ارتباط حسنه دانش آموز با معلم بر مشارکت دانش آموزان تأثیر شگرفی می گذارد که منجر به بهبود رابطه و نگرش آن ها نسبت به معلم، مدرسه و یادگیری می شود. همچنین رابطه درک شده با معلم و همکلاسی ها با ادراک در کلاس درس مرتبط است. ارتباط معلم، ارتباط دانش آموز و ارتباط کلاسی به طور

^۱Myint^۲Antinluoma et al^۳Parsonsa et al^۴Vagos & Carvalhais^۵Tormey

جمعی، مشارکت دانش آموزان را افزایش می دهد. در نتیجه ارتباط معلم به عنوان پیش بینی کننده مشارکت، یادگیری عاطفی و یادگیری شناختی در نظر گرفته می شود (وو و همکاران، ۲۰۱۸).

در اجتماعات یادگیری حرفه ای، معلمان برای کار به صورت جمعی گرد هم می آیند و به منظور رسیدن به نتایج بهتر در قبال دانش آموزان، در فرایندهای جاری و مستمر نظیر تحقیق جمعی و فعالیت های مشارکتی، شرکت می کنند. در جامعه یادگیرنده حرفه ای، نکته اساسی و مهم در پیشرفت یادگیری دانش آموزان، یادگیری معلمان و کارکنان آموزشی است. تمرکز باید بر یادگیری مستمر، جمعی و مشارکتی باشد، نه بر چگونگی آموزش. از جمله کارکردهای اجتماع یادگیری معلمان، توجه به لزوم ارتباط زندگی دنیای بیرون از مدرسه دانش آموزان با آن چیزی است که به ایشان آموزش داده می شود. دانش آموزان از زندگی دنیای بیرون از مدرسه برای تعبیر و تفسیر آنچه در مدرسه یاد می گیرند و نیز برای تعیین معیارهای رفتار کلاسی، استفاده می کنند. اگر آموزش در کلاس درس به دنیای فرد بی توجه باشد و یا بدتر، آن را کم اهمیت بشمارد، آن گاه یادگیری با مشکل روبه رو می شود. اگر از سوی دیگر معلمان چندگانگی موجود در کلاس درس را بپذیرند، سعی می کنند تجربه پیشین دانش آموزان را بشناسند و درس را با آن مرتبط کنند. آنگاه دانش آموزان به کلاس احساس تعلق می کنند و با فعالیت یادگیری کلاس ارتباط برقرار می کنند (قره و پسی و همکاران، ۱۳۹۶). از سویی دیگر در مدرسه زندگی، یادگیری با توجه به علائق، رغبت ها و تفاوت های فردی دانش آموزان انجام شود، هدف ها از پیش تعیین نمی شود، بلکه بنا به موقعیت و در حین عمل ظهور می یابد. محتوا نیز از پیش تعیین نمی شود، محتوای درسی و موقعیت های تربیتی به نحوی تدارک دیده می شود که به پرورش مهارت های اجتماعی، مهارت حل مسئله، قوه خلاقیت و تفکر انتقادی منجر شود. در چنین مدرسه ای محیط شاد و سازنده است. روش تدریس بر فعالیت شاگرد مبتنی است. نقش معلم مدیریت کلاس درس نیست، بلکه معلم راهنما هدایت کننده یادگیری و شاگرد، محور جریان تربیتی است (سلم آبادی و همکاران، ۱۴۰۲).

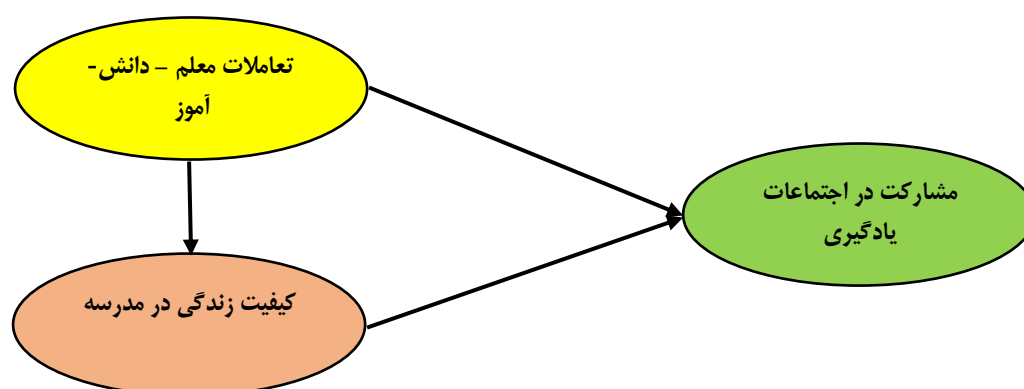
یکی از مهمترین محیط هایی که نسل نوجوان و جوان، بخش اعظمی از زمان خود را در آنجا صرف می کند، مدرسه است. سال های مدرسه به عنوان دوره ای سازنده از رشد انسان در نظر گرفته می شود و وسیله ای مناسب برای ارتقاء توانایی های زندگی محسوب می شود. بر همین اساس کیفیت زندگی مدرسه یکی از مهمترین ابعاد کیفیت زندگی است. زندگی مدرسه از جمله متغیرهایی که با اهداف پیشرفت دانش آموزان در ارتباط است؛ چرا که مثبت بودن زندگی مدرسه با ایجاد ارتباط و تعامل با همکلاسی ها و معلمان در محیط مدرسه منجر به کاهش فرسودگی تحصیلی شده و دانش آموزان را به سمت ارتقاء کیفیت زندگی مدرسه و در نهایت تحقق پیشرفت آنها سوق می دهد. مسائل تحصیلی دانش آموزان یکی از نگرانی های مهم خانواده و دست اندرکاران تعلیم و تربیت است و به نظر می رسد کیفیت زندگی در مدرسه با تحصیل و زندگی آنها در ارتباط باشد. چراکه زندگی تحصیلی یکی از مهمترین ابعاد زندگی اشخاص است که بر سایر ابعاد زندگی تاثیر فراوان دارد. همچنین دانش آموزان بخش اعظمی از زندگی خود را در مدرسه سپری می کنند و همین مسئله موجب می شود که محیط آموزشی و در واقع مدرسه و بافت اجتماعی آن تاثیر غیر قابل انکاری بر شکل دهی رفتار و تصمیمات آنها داشته باشد. به گونه ای که تحقیقات نیز نشان از رابطه بین کیفیت زندگی مدرسه با مشارکت بیشتر در تکالیف، انگیزه بالای فراگیری مطالب درسی، نگرش مثبت نسبت به مدرسه و رابطه صمیمی تر و بهتر دانش آموز با معلم و در نهایت پیشرفت تحصیلی را نشان داده اند (فرح بخش و همکاران، ۱۳۹۵).

بنابراین با توجه به مطالب بیان شده هدف اصلی این پژوهش تبیین علی تمایل معلمان به مشارکت در اجتماعات یادگیری حرفه ای بر اساس متغیرهای تعاملات معلم-دانش آموز و کیفیت زندگی در مدرسه می باشد.

روش پژوهش

از آنجایی که هدف از تحقیقات کاربردی، حل یک مساله عینی است یا به عبارتی تحقیقات کاربردی به سمت کاربرد دانش، هدایت می شوند؛ بنابراین روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی است؛ چرا که این پژوهش به قصد کاربرد نتایج یافته هایش

برای حل مشکلات خاص متداول درون سازمانی انجام شده است و فواید یافته‌های این تحقیق، متوجه سازمان آموزش و پرورش می‌باشد. از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، میدانی و مبتنی بر مطالعه کتابخانه‌ای و از نظر ماهیت و تحلیل داده‌ها، توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهرستان خواف بوده است که تعداد آنها در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، ۵۵۲ نفر گزارش شده است. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده که با این روش ۲۲۷ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش تصادفی طبقه‌ای بوده است. همچنین برای گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه‌های مورد استفاده در این پژوهش استاندارد بوده است و به منظور بومی‌سازی و تعدیل آن، متناسب با بافت آموزش و پرورش و جامعه هدف، مورد بازخوانی و بازنگری اساتید و صاحب‌نظران این حوزه قرار گرفته است. متغیر کیفیت زندگی در مدرسه بر اساس پرسشنامه ملکی و همکاران (۱۴۰۱) که این متغیر را در قالب ۷ مولفه و ۳۲ گویه معرفی نموده است؛ سنجیده خواهد شد. متغیر تعاملات معلم - دانش‌آموز بر اساس پرسشنامه لارداسمی و کنی (۲۰۰۱) که در قالب ۳۵ سوال ۴ بعد و ۸ مولفه رهبری، رفتار کمک کننده - دوستانه، درک کردن، مسئولیت پذیری - آزادی فراگیر، نامطمئن بودن، ناراضی بودن، تنبیه کردن و سختگیر بودن مطرح شده است؛ سنجیده خواهد شد. همچنین متغیر اجتماعات یادگیری حرفه‌ای نیز بر اساس پرسشنامه الیور و هیپ (۲۰۱۰) که حاوی ۶ مولفه (رهبری حمایتی، ارزش‌های مشترک، یادگیری جمعی، فعالیت‌های جمعی، روابط حمایتی، ساختار حمایتی) و ۴۹ گویه می‌باشد؛ سنجیده می‌شود. جهت سنجش روایی پرسشنامه‌ها از روایی صوری استفاده شده است؛ به این ترتیب که مورد تأیید استاد راهنما و متخصصین امر قرار گرفت که در ادامه اعتبارسنجی این پرسشنامه توسط برخی از پژوهشگران و صاحب‌نظران مدیریت آموزشی انجام پذیرفته است. برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شده است (جدول ۱). در شکل ۱ نیز چارچوب مفهومی پژوهش که ارتباط بین متغیرها را نشان می‌دهد؛ ارائه شده است.

شکل ۱ - چارچوب مفهومی پژوهش

جدول ۱- ضریب پایایی پرسشنامه های پژوهش

متغیرهای پژوهش	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
تعاملات معلم	۰,۷۴۵	۰,۷۸۴
مشارکت معلمان	۰,۹۶۹	۰,۹۷۳
کیفیت زندگی در مدرسه	۰,۹۶۳	۰,۹۶۹

یافته های پژوهش

در پژوهش حاضر، برخی از ویژگی های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان مورد بررسی قرار گرفته است؛ از جمله این ویژگی ها، جنسیت، سن و تحصیلات بوده است. داده های گردآوری شده گویای آن است که حدود ۲۶ درصد مشارکت کنندگان زن و ۷۴ درصد مرد بوده اند. همچنین مدرک تحصیلی غالب آنها کارشناسی بوده است (حدود ۶۷ درصد). جدول ۲ اطلاعات کامل تری از ویژگی های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان ارائه نموده است.

جدول ۲- ویژگی های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۵۸	۲۵,۶
مرد	۱۶۹	۷۴,۴
کل	۲۲۷	۱۰۰,۰

سن	فراوانی	درصد
۲۰ تا ۳۰ سال	۱۲۵	۵۵,۱
۳۰ تا ۴۰ سال	۶۱	۲۶,۹
۴۰ تا ۵۰ سال	۲۸	۱۲,۳
بالای ۵۰ سال	۱۳	۵,۷
کل	۲۲۷	۱۰۰,۰

تحصیلات	فراوانی	درصد
فوق دیپلم و پایینتر	۲۲	۹,۷
لیسانس	۱۵۳	۶۷,۴
فوق لیسانس	۴۹	۲۱,۶
دکتری	۳	۱,۳
کل	۲۲۷	۱۰۰,۰

در جدول ۳ برخی از اصلی ترین شاخص های توصیفی (میانگین و انحراف معیار) متغیرهای سه گانه پژوهش ارائه شده است.

جدول ۳- شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
تعامل معلم	۲۲۷	۲,۹۳	۰,۳۳	۱,۹۶	۳,۹۸
اجتماعات یادگیری حرفه ای	۲۲۷	۳,۴۲	۰,۶۹	۱,۷۳	۴,۶۸
کیفیت مدرسه در زندگی	۲۲۷	۳,۳۶	۰,۶۸	۱,۶۲	۴,۵۶

بررسی نرمال بودن متغیرهای پرسشنامه

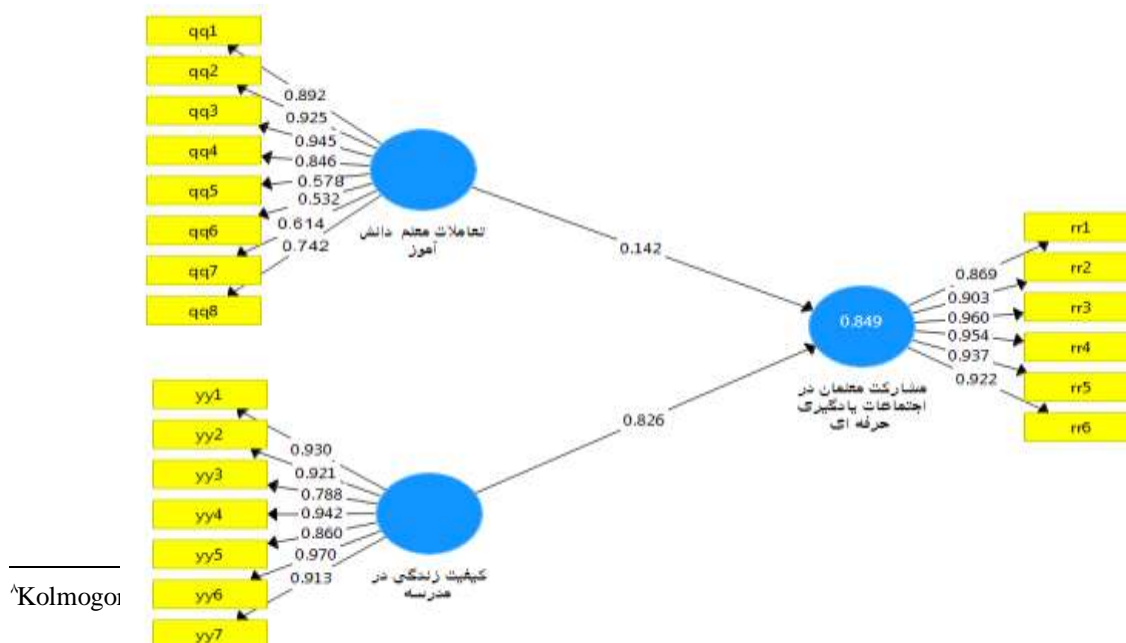
در پژوهش حاضر برای بررسی نرمال بودن سوالات پرسشنامه از آزمون آماری کلموگروف- اسمیرنوف^۸ استفاده شده است. که نتایج آن در جدول ۴ نشان داده شده است. با توجه به سطوح معناداری بدست آمده، می توان گفت که داده های این پژوهش نرمال می باشند.

جدول ۴- بررسی نرمال بودن داده ها

متغیرهای پژوهش	تعداد	آماره آزمون	سطح معنی داری
تعامل معلم	۲۲۷	۱,۲۷	۰,۰۶۸
اجتماعات یادگیری	۲۲۷	۱,۶۳	۰,۰۷۱
کیفیت زندگی در مدرسه	۲۲۷	۱,۶۱	۰,۰۵۵

برازش مدل پژوهش

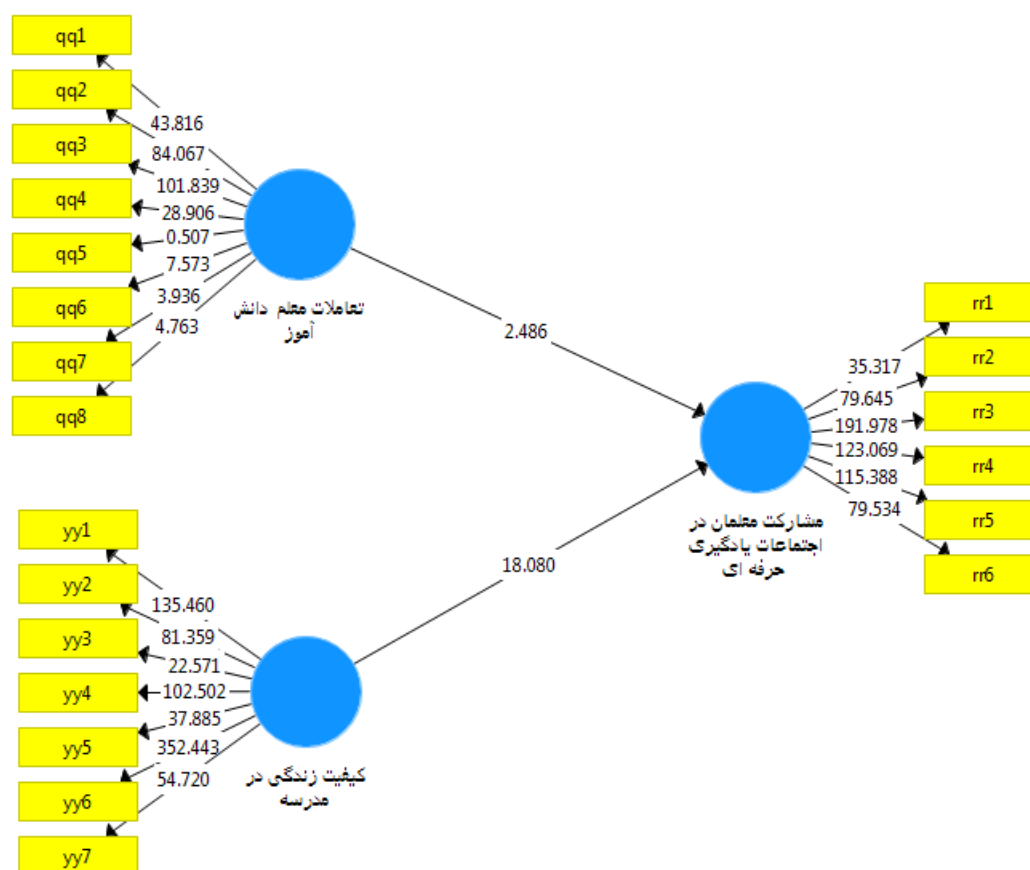
مدل ساختاری پژوهش بر خلاف مدل های اندازه گیری، به سوالات (متغیرهای آشکار) کاری ندارد و تنها متغیرهای پنهان همراه با روابط میان آنها بررسی می گردد. در شکل ۲ برازش مدل ساختاری پژوهش ارائه شده است.

شکل ۲- برازش مدل ساختاری پژوهش

ضرایب معنی داری t (مقادیر t-values):

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می شود که اولین و اساسی ترین معیار، ضرایب معنی داری t یا همان مقادیر t-values می باشد. ابتدایی ترین معیار برای سنجش رابطه ی بین متغیر در مدل (بخش ساختاری)، اعداد معنی داری t است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱,۹۶ کمتر شود، نشان از رد رابطه بین متغیرها و در نتیجه تایید نمی شود فرضیه ها پژوهش در سطح اطمینان ۰,۹۵ است. البته باید توجه داشت که اعداد فقط صحت رابطه را نشان می دهند و شدت رابطه بین متغیرها را نمی توان با آن سنجید (شکل ۳).

تثکل ۳- ضرایب معناداری آماره

با توجه به دو نمودار فوق، مقدار T-Value برای ۲ رابطه متغیرهای مربوط به دو فرضیه اصلی تحقیق و هر زیر شاخص با زیر شاخص اصلی مربوط به آن، بیشتر از ۱,۹۶ می باشد و نشان دهنده این است که همه رابطه ها تایید شده است. این به معنای برازش مناسب و کامل مدل است.

معیار R Squares یا R2

R2 معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه گیری و بخش ساختاری مدل سازی معادلات ساختاری به کار می رود و نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برون زا یا مستقل بر یک متغیر درون زا یا وابسته می گذارد. یکی از مزیت های اصلی در روش حداقل مربعات جزئی یا PLS این است که این روش قابلیت کاهش خطاها در مدل های اندازه گیری و یا افزایش واریانس بین متغیرها و سوالات را دارد.

این معیار برای بررسی برازش مدل ساختاری در یک پژوهش ضرایب R2 مربوط به متغیرهای پنهان درون زای (وابسته) مدل است. R2 معیاری است که نشان از تأثیر یک متغیر برون زا بر یک متغیر درون زا دارد و دو مقدار ۰,۱۹، ۰,۳۳ و ۰,۶۷ به عنوان ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی در نظر گرفته می شود.

با توجه به جدول ۵ مقدار R2 برای متغیرهای وابسته در حد متوسط قرار دارد و با توجه به مقدار ملاک، مناسب بودن برازش معادلات ساختاری تایید می شود.

جدول ۵- بررسی مقادیر R2

R Square	
۰,۸۳۶	مشارکت معلم

برازش مدل کلی

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه گیری و ساختاری می شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می شود.

معیار GOF

معیار GOF مربوط به بخش کلی مدل های معادلات ساختاری است. بدین معنی که توسط این معیار محقق می تواند پس از بررسی برازش بخش اندازه گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش خو، برازش بخش کلی را نیز کنترل نماید.

جدول ۱- بررسی معیار GOF

متغیرها	R Square	Communality
مشارکت معلم	۰,۸۳۹	۰,۶۵۹

$$GOF = \sqrt{0.659 * 0.839} = 0.743$$

با توجه به سه مقدار ۰,۰۱/۰، ۰,۲۵/۰ و ۰,۳۶/۰ که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است و حصول مقدار ۰,۷۴۳ برای GOF، نشان از برازش کلی نسبتاً قوی مدل دارد.

بحث و نتیجه گیری

در بخش اطلاعات توصیفی مشارکت کنندگان، نتایج مربوط به جنسیت پاسخ دهندگان نشان می دهد که از کل ۲۲۷ نفر مورد مطالعه زنان با ۲۵,۶ درصد و مردان با ۷۴,۴ درصد، نمونه پژوهش حاضر را تشکیل داده اند. در خصوص سن نیز، از کل ۲۲۷ نفر مورد مطالعه افراد با سن ۲۰ تا ۳۰ سال با ۵۵,۱ درصد، ۳۰ تا ۴۰ سال با ۲۶,۹ درصد و ۴۰ تا ۵۰ سال با ۱۲,۳ درصد و بالای

۵۰ سال با ۵,۷ درصد نمونه را تشکیل داده اند. بر این اساس، افراد با سن ۲۰ تا ۳۰ سال بیشترین حجم نمونه را به خود اختصاص داده اند. در خصوص تحصیلات نتایج نشان داد از کل ۲۲۷ نفر مورد مطالعه افراد با تحصیلات فوق دیپلم و پایین تر با ۹,۷ درصد، لیسانس با ۶۷,۴ درصد و فوق لیسانس با ۲۱,۶ درصد و دکتری با ۱,۳ درصد نمونه را تشکیل داده اند. بر این اساس، افراد با تحصیلات لیسانس بیشترین حجم نمونه را به خود اختصاص داده اند.

متغیرهای تعاملات معلم دانش آموز و کیفیت زندگی در مدرسه می توانند مشارکت معلمان در اجتماعات یادگیری حرفه ای را به گونه ای معنادار تبیین کنند.

در همین راستا می توان گفت که اجتماعات یادگیری حرفه ای، فعالیت های علمی را برای جامعه علمی و حتی غیرعلمی منتشر می کنند و این مسأله می تواند برای معلمان به عنوان انسا های که با دانشمندان آینده و نسل سازان آتی سروکار دارند از اهمیت بیشتری برخوردار است. معلمان در جوامع یادگیرنده حرفه ای موفق به منظور کسب و تولید دانش حرفه ای جدید با هم همکاری دارند. تمرکز در این جوامع نه فقط بر یادگیری هر معلم به تنهایی است؛ بلکه تمرکز بر یادگیری حرفه ای درون بافتی از گروه های منسجم است که متمرکز بر دانش جمعی می باشند (آنتینلوما و همکاران^۹، ۲۰۲۱). مدرسه روابط انسانی را که موجب ایجاد تعادل فکری در فرزند می شود ترغیب می کند و به دانش آموزان این احساس را می بخشد که متعلق به گروه معینی هستند و در این گروه نقش مهمی دارند. در کلاس هایی که در آن روابط انسانی درست وجود دارد، محیط مطلوبی ایجاد می کند که دانش آموزان در داخل آن شکوفا می شوند و معلم که بیش از هر شخص دیگری در ایجاد روابط انسانی نیکو مؤثر است، باید به گونه ای باشد که در سایه تعادل احساساتی خویش، با دانش آموزان تفاهم پیدا کند. معلم باید بتواند ارتباطی سالم و دو طرفه برقرار نماید تا سبب تبادل افکار و احساسات شده و در قبال آن به انتقال مفاهیم و دانش مورد نیاز دانش آموزان بپردازد و آنها را در فرآیند یادگیری راهنمایی نماید و این برقراری ارتباط مؤثر جز با مدیریت اثربخش و توانای معلم ممکن نخواهد شد. کیفیت زندگی در مدرسه به عنوان سازمان یادگیرنده، محل رشد استعدادها و توانمندی های مدیران، معلمان، دانش آموزان و اولیاء آنها است. اگر مبالغه نشود می توان گفت بسیاری از آشفتگی ها در جوامع معاصر، به عدم پای بندی جوامع به یک نظام هماهنگ ارزشی، که افراد را به سوی رفتارهای دقیق و ویژه سوق می دهد، بر می گردد. بنابراین با توجه به مطالب بیان شده و همچنین نتایج بدست آمده در فصل چهارم می توان گفت تعاملات معلم بر مشارکت معلم تأثیر مستقیم با شدت ۰,۱۴۲ دارد. همچنین متغیر کیفیت زندگی رابطه مستقیم با مشارکت معلم با شدت ۰,۸۲۶ دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش های ملکی و همکاران (۱۴۰۱)، اویسی فرد (۱۴۰۱)، واله و همکاران (۱۴۰۱)، منصوری (۱۴۰۰)، رفائی و همکاران (۱۳۹۹)، یو و همکاران (۲۰۲۳)، سون و همکاران (۲۰۲۲)، خالید (۲۰۲۲) همسو است.

^۹Antinluoma et al

منابع

- اویسی فرد. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش مهارت های ارتباطی به معلم بر بی انضباطی دانش آموزان و تعامل معلم-دانش آموزان. تعلیم و تربیت استثنایی، ۱۶۷(۲۲)، ۹-۲۴.
- رفاعی، ژیار، حسنی، رفیق، محمدی. (۱۴۰۰). خودکارآمدی معلمان و ارتباط آن با اجتماع یادگیری حرفه‌ای در محیط‌های یادگیری مجازی: نقش میانجی توسعه حرفه‌ای. فصلنامه علمی کارافن، ۱۸(۲)، ۳۳۷-۳۵۷.
- سلم آبادی، مجتبی و قبادی مهر، زهرا و رضائی، سیده محدثه، ۱۴۰۲، مدرسه زندگی: مدرسه ای برای کودکان، اولین همایش ملی خانواده سالم، جامعه سالم، قائنات
- فرح بخش، سعید، ستار، آریتا، و محمدی، طاهره. (۱۳۹۵). بررسی عوامل موثر در استقرار مدرسه زندگی در مدارس ابتدایی شهر خرم آباد. مدیریت مدرسه دوره چهارم بهار و تابستان ۱۳۹۵ شماره ۱.
- قره ویسی، سمیرا و میکایلی منیع، فرزانه و عیسی زادگان، علی، ۱۳۹۶، بررسی رابطه کیفیت تعامل معلم- دانش آموز، احساس تعلق به مدرسه و سازگاری هیجانی با کیفیت زندگی دانش آموزان دارای اختلال یادگیری، کنفرانس بین المللی روانشناسی، مشاوره، تعلیم و تربیت، مشهد.
- ملکی، شیوا، زاهد بابلان، عادل، خالق خواه تقوی. (۱۴۰۱). طراحی مدل پارادایمی مدرسه زندگی: بر اساس نظریه داده بنیاد. تدریس پژوهی، ۱۰(۳)، ۳۳۰-۳۰۰.
- منصوری، مراد. (۱۴۰۰). ارتباط موثر و تعامل آمیز معلم با دانش آموزان در راستای شیوه های نوین مدیریت کلاس درس با رویکرد تربیتی آموزشی. پژوهش های مدیریت در جهان اسلام، ۷(۳)، ۵-۲۲.
- واله، مونا، شکری، اسدزاده. (۱۴۰۰). تأثیر برنامه توانمندسازی روان‌شناختی معلم بر تعامل معلم - دانش آموز، هیجانات و خوش‌بینی تحصیلی معلمان. نشریه علمی آموزش و ارزشیابی (فصلنامه)، ۱۴(۵۵)، ۱۱۳-۱۴۵.
- Antinluoma M, Ilomäki L and Toom A (2021) *Practices of Professional Learning Communities*. Front. Educ. 6:617613.
- Khalid, Telal. (2022). *The Influential Role of Professional Learning Communities on Teachers' Performance*. INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENTIFIC & TECHNOLOGY RESEARCH VOLUME 10, ISSUE 02, FEBRUARY, 2021 Volume 10. 74-79.
- Yu, T. K. & Chao, C. M. (2023). Encouraging teacher participation in Professional Learning Communities: exploring the Facilitating or restricting factors that Influence collaborative activities. Education and Information Technologies, 28(5), 5779-5804.
- Sun H-L, Sun T, Sha F-Y, Gu X-Y, Hou X-R, Zhu F-Y and Fang P-T (2022) *The Influence of Teacher-Student Interaction on the Effects of Online Learning: Based on a Serial Mediating Model*. Front. Psychol. 13:779217. doi: 10.3389/fpsyg.2022.779217
- Myint Lay, Moet. (2023). *Quality Teacher Education: A Review of Professional Learning Community*. Opus et Educatio. 9. 10.3311/ope.531.
- Parsonsa, S. A., Hutchisona, A. C., Hallb, L. A., Parsonsa, A. W., Samantha, T. I., Alicia B. L. (2019). *U.S. teachers' perceptions of online professional development*. Teaching and Teacher Education, 82, 33-42.
- Tormey, R. (2021). *Rethinking student-teacher relationships in higher education: a multidimensional approach*. Higher Education, 82(5), 993-1011
- Vagos, P., & Carvalhais, L. (2022). *Online Versus Classroom Teaching: Impact on Teacher and Student Relationship Quality and Quality of Life*. Frontiers in Psychology, 13, 828774-828774.
- Wu, Z., Hu, B. Y., Fan, X., Zhang, X., & Zhang, J. (2018). *The associations between social skills and teacherchild relationships: A longitudinal study among Chinese preschool children*. Children and Youth Services Review, 88, 582-590.

Causal Explanation of Teachers' Willingness to Participate in Professional Learning Communities Based on The Variables of Teacher-Student Interactions and Quality of School Life

Amir Mohammad Khoshkharam^{۱*}

Jafar Amiri Farahabadi^{۱۱}

Abstract

The main purpose of this research was to predict the willingness of teachers to participate in professional learning communities based on the variables of teacher-student interactions and quality of life in school. This research is applied in terms of orientation and quantitative, descriptive-survey in terms of research approach. The target population of this research included all the elementary school teachers of Khaf city, whose number was reported to be 552 in the academic year of 1402-1403. The number of the research sample was estimated to be 227 using Cochran's formula, who were selected using the stratified random sampling method. The data collection tools were standard questionnaires, whose content and form validity were checked and confirmed with the help of the supervisor and several other professors of this field. Also, the reliability of the tools in this research was checked and confirmed using Cronbach's alpha coefficient. Structural equation modeling and Smart PLS3 software were used in order to investigate and analyze research hypotheses. The results of the research showed that the variables of teacher-student interactions and quality of life in school can meaningfully explain the variance of the variable changes in the participation of elementary teachers in Khaf city in learning communities.

Keywords: participation in professional learning communities; Teacher-student interactions; Quality of school life

^۱MA, Educational Administration, Azad University, Torbet-E-Heydarieh, Iran, (Corresponding Author).

^{۱۱}Ph.D in Higher Education From University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran